

POLETNI EKCEM

Zvone Pavšič

Pozor, culicoidi! Griva je v nevarnosti! (foto Agata Maček)

Tudi v Sloveniji je opaziti vedno več primerov te za islandске konje (in tudi za nekatere druge severno evropske pasme konj) tipične alergije. Pojavi se spomladi (marca ali aprila) in se vleče do jeseni (do oktobra meseca). Sprva se pojavijo manjši rumenkasti ali sivi madeži brez dlake, predvsem v grivi in korenu repa oziroma predelu okoli repa. Konja zelo srbi, zato se na obolelih mestih kar naprej praska in drgne. Navadno to praskanje povzroči krvave rane, nanje pa prikliče muhe in druge insekte. Pri hujši obliki se pojavijo rane tudi na trebuhu, najraje pod trebušnim pasom, po glavi in drugod po telesu.

Poletni ekcem je neodpornost oziroma alergična reakcija na pike nekaterih od 50 različnih vrst mušic družine "culicoidov". Te so tako majhne, da jih mora biti kar 1700, da tehtajo 1 g. Culicoidi napadajo predvsem pri sončnem vzhodu in zahodu. Zanimivo je tudi, da nepridipravke letajo samo na višini do treh metrov.

Večina islandskih konj nima težav z ekcemom; temu je podvrženo približno 25 % konj, ki živijo na celini, rojeni pa so bili na Islandiji. Zato je treba dobro premisliti, od kod oziroma kje je bil rojen konj, ki ga nameravate kupiti. Bolezen ni nalezljiva.

Dejstvo je, da ob morju ali pa v krajih z nadmorsko višino nad 800 m simptomi ekcema skoraj popolnoma izginejo (ne pa tudi alergija). Ekcem se ponovi takoj, ko se konj vrne v svoje staro okolje.

Znanstveniki, veterinarji in rejci že leta poizkušajo najti rešitev, vendar jim doslej še vedno ni uspelo najti oziroma prepoznati genov, ki povzročajo to alergično reakcijo. Menijo, da več genov skupaj ustvari pogoje za ekcem. *Z drugo besedo, žal, zdravil, ki bi odpravila to nadlogo, ni!* Lahko pa seveda zelo omilimo simptome.

Tudi v našem hlevu smo imeli konja, ki je kazal simptome poletnega ekcema (čeprav nikoli ni bila postavljena 100 % diagnoza). V drugem letu bivanja pri nas (prišel je naravnost z Islandije), v začetku junija, so se pojavili prvi sivi madeži po glavi in se razširili na prsi in med zadnje noge. dlaka je tam odpadla in z njo tudi povrhnjica kože. Videli smo že kar nekaj konj, ki so imeli poletni ekcem, vendar prvič v tako hudi obliki. Na obolelih mestih se ni praskal, ker je bilo to verjetno preboleče (razen po grivi in repu). Koža na teh mestih je bila rdeča in vroča. Zapirali smo konja pod streho v senco in ga mazali z oljčnim oljem, v katerem smo namočili strt česen. Ta mešanica je gotovo odganjala mrčes, vendar je obenem ustvarjala pogoje za razvoj bakterij, ki so povzročale gnojenje povrhnjice kože. Čez mesec dni so konju začele zatekati tudi noge. Uboga žival je bila apatična in skoraj brez apetita. Vročina ni bila visoka - 39 °C. Poklicali smo veterinarja, ki je konju dvakrat dal injekcijo Kortizona, da bi manj trpel. Vendar je bilo bolje le nekaj dni. Pa tudi - zaradi stranskih učinkov se za kortizonske injekcije odločajte le v skrajni sili! Po nekaj dneh smo znova morali poklicati veterinarja - ta je predlagal, da konja umijemo s fiziološko raztopino in ga potem namažemo z Dermazinom (mazilo proti opeklinam). Po dveh dneh takšne terapije koža ni več tako močno pekla in konj se je vidno bolje počutil. V naslednjih dneh smo raje prekuhivali vodo in vanjo devali sol (razmerje dve žlici soli na 40 l vode). Verjeli ali ne! Po tednu dni se je koža na obolelih mestih posušila in začela je poganjati dlaka. Konj se je sicer še naprej od časa do časa praskal, toda najhujša agonija je bila mimo.

Še en nasvet: znanka Barla Barandun, dr.vet.med. (tudi švicarska delegatka v FEIFu) priporoča mazanje z Dexamethasonum aceticum 0,17 mg in Neomicynum 8,4 mg. To mazilo se dobi tudi pri nas pod imenom Dexamethason Neomicyn.

Res veliko smo se pogovarjali z veterinarji in ljudmi, ki so imeli s konji podobne probleme (doma in v tujini), kaj čim bolj učinkovitega storiti v zvezi s to izjemno nadlogo. Najpogostejši odgovori so bili, da je s tem pač treba shajati in se sprijazniti, da se te alergije ne da znebiti, da pa je treba čez zimo čim bolj dvigniti konjevo odpornost - predvsem s pravilno prehrano z ne preveč beljakovinami. Priporočljiva sta le seno in dnevni obrok briketov HESTAMIXa (posebne močne hrane, narejene posebej za islandske konje, ki jo pri nas dobite v trgovini Eurohorse - gospod Jenko GSM 041-693-000. 30 kg vreča Hestamixa stane 5.690 SIT).

Zagotovo pa konja pred piki mušic najbolje zaščitite s posebnim protiekcemskim plaščem in ga snamete s konja le med ježo. Plašč enostavno preprečuje mušicam, da bi prišle do konjeve kože.

Predvsem pa - karkoli boste že poizkusili - bodite vztrajni in ne obupajte! Vsako terapijo, za katero ste se odločili, izpeljite do konca in je ne opustite na pol poti - šele, če se ta na koncu izkaže za neučinkovito, posezite po čem drugem.

Vam in vašim konjem želim vse najlepše!

Zvone Pavšič